

Europäischer Fonds für regionale Entwicklung:
Wir investieren in Ihre Zukunft/Evropský fond pro
regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

Koncept pro

**Muzejní, výstavní
a koordinační centrum
v rámci projektu**

**Vzpomínka na společnou budoucnost -
- Koordinační a výstavní centrum oblasti muzeí
Trojzemí CZ-D-PL (100011793)**

Autoři:

PD Dr. sc. phil. Volker Dudeck
Dr. Des. Marius Winzeler
Mgr. Ladislav Smejkal
Jost Grunert
Bc. Hedvika Soukupová
Mgr. Vít Štrupl

Obsah:

1. Předmluva	2
2. Úvod	3
2.1. Geografická poloha a územní předpoklady	3
2.2. Krátký historický přehled	4
2.3. Kulturní infrastruktura	8
2.4. Cílový stav	8
2.5. Zapojení občanů	9
3. Dispozice multifunkčního centra	9
4. Základní koncept	10
4.1. Výchozí stav	10
4.2. Základní funkce muzea	11
4.3. Vyhledávání objektů identity	11
4.4. Krátkodobé a střednědobé možnosti	11
4.5. Dlouhodobé možnosti	11
4.6. Cílová skupina - návštěvníci výstavního centra	12
4.7. Spolupráce a sítě propojení	12
4.8. Požadavky na expozice	12
4.9. První návrhy pro výstavy	13
5. Koncept vybavení	15
5.1. Vybavení výstavních prostor	15
5.1.1. Základní vybavení	15
5.1.2. Požadavky na prostory výstavního provozu	15
5.1.3. Didaktické a multimediální prvky	17
5.2. Vybavení infocentra	17
5.3. Vybavení setkávacích a výstavních prostor v přízemí	19
5.4. Vybavení malého sálu ve 2. patře	20
5.5. Vybavení kanceláře pracovníků výstavního a koordinačního centra	20
6. Koncept provozu	21
6.1. Provozovatel	21
6.2. Personál	21
6.3. Otevírací doba	21
6.4. Komunikace a marketink	22
6.5. Provoz infocentra a koordinačního centra	22
7. Odhad nákladů	23
8. Harmonogram činností	24

1. Předmluva

Město Hrádek nad Nisou zahájilo v roce 2009 z prostředků česko-polského projektu Multifunkční centrum Trojzemí (CZ-PL) rekonstrukci historického hrázděného domu č. p. 71 na Horním náměstí a jeho přestavbu na „Multifunkční centrum Brána Trojzemí“.

Tento objekt se má stát výstavním a společenským centrem, který umožní v Hrádku nad Nisou realizovat aktivity, pro které ve městě dosud neexistovaly vhodné prostory – obnovení muzea, pořádání výstav, organizaci besed, přednášek, vzdělávacích a audiovizuálních pořadů.

V objektu chceme ukázat historii města i dějiny Trojzemí, podpořit tím výuku ve školách, pomáhat vytvářet vztah k městu i celému regionu současným i přicházejícím generacím, ukázat návštěvníkům spojitost s vlastními dějinami.

Muzeum se má stát nástrojem komunikace, vyprávějícím příběhy obyčejného každodenního života. Čerpat může z hraničních zkušeností obyvatel, příběhů lidí, které přitáhnou. Své příběhy mohou přinášet i vystavené předměty.

Brána Trojzemí má ambice stát se místem setkávání pro odborníky i laiky, původní i současné obyvatele Trojzemí, místem setkávání u příležitosti výstav. Chce zastřešit muzea a muzejní zařízení v regionu Trojzemí a propojit jejich nabídku – stát se koordinačním centrem, kde se setkávají informace od všech muzeí v regionu.

Zatímco česko-polský projekt Multifunkční centrum Trojzemí (CZ-PL) řeší výstavbu centra, druhý projekt Vzpomínka na společnou budoucnost – Koordinační a výstavní centrum oblasti muzeí Trojzemí CZ-D-PL (100011793), realizovaný z prostředků fondu Cíl 3/Ziel3, řeší fungování a vybavení centra.

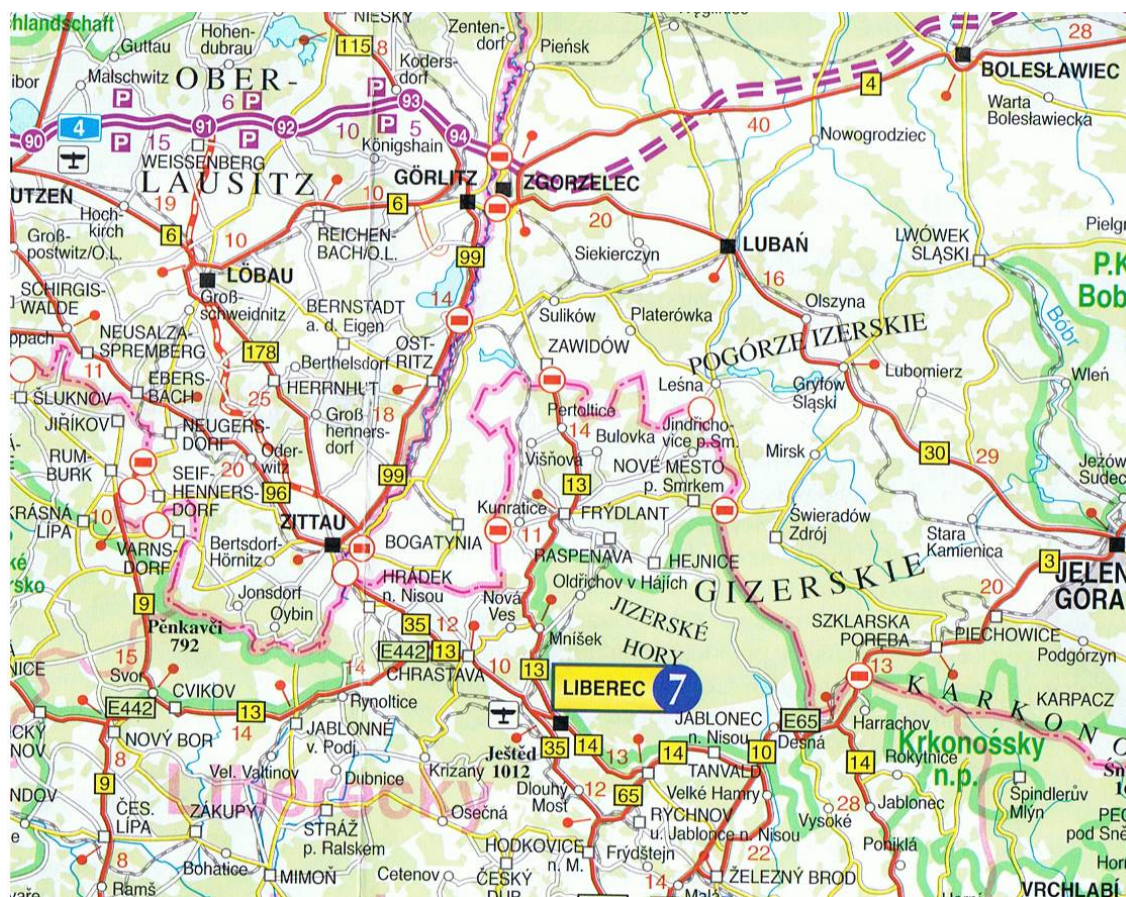
V rámci projektu Vzpomínka na společnou budoucnost – Koordinační a výstavní centrum oblasti muzeí Trojzemí vznikl i tento koncept muzejního, výstavního a koordinačního centra. Zabývá se především podmínkami fungování, nutným vybavením a náplní činnosti centra. V rámci projektu vznikne ještě koncept architektonické podoby interiérů, realizace výstavy a grafického stylu.

Na počátku roku 2010 byla Městem Hrádek nad Nisou založena obecně prospěšná společnost Brána Trojzemí o. p. s. Jednou z činností společnosti bude zajišťovat provoz výstavního a koordinačního centra v jeho plném rozsahu.

2. Úvod

2.1. Geografická poloha a územní předpoklady

Obrázek č. 1: Mapa regionu

Hrádek nad Nisou (Grottau) leží na Trojzemí Česka - Německa – Polska v nadmořské výšce 250 m n. m. Město se rozkládá na území o velikosti 4 485 ha a spadá do Libereckého kraje. Počet obyvatel se pohybuje okolo 7 500. K městu Hrádek patří jeho okrajové části Dolní Suchá (Nieder-Berzdorf), Horní Sedlo (Pass), Dolní Sedlo (Spittelgrund), Donín (Dönis), Loučná (Görsdorf), Oldřichov na Hranicích (Ullersdorf), Václavice (Wetzwalde) a Uhelná (Kohlige).

Dopravní napojení

Dálkové trasy

- R 35/R 10 do Prahy
- B 96/99/178 přes Žitavu (Zittau) směrem na Budyšín (Bautzen), Görlitz, Löbau
- A 4 přes Görlitz směrem na Wrocław a Drážďany (Dresden)

Železniční spojení

- přes Liberec na celou českou železniční síť
- přes Žitavu (Zittau) směrem na Varnsdorf - Českou Lípou - Děčín na celou českou železniční síť
- přes Zittau směrem na Drážďany (Dresden) jakožto i Görlitz – Cottbus - Berlin a na celou německou a polskou železniční síť

Letiště

- Drážďany (Dresden)
- Praha (Prag)

Vzdálenosti

- Liberec	20 km
- Praha	120 km
- Zittau	7 km
- Görlitz	40 km
- Dresden	120 km
- Berlin	300 km
- Jelenia Góra	85 km
- Wroclaw	150 km

Trojzemí je díky hojně zalesněným Lužickým a Žitavským horám, které hraničí s Ještědským hřebenem, Jizerskými horami a Krkonošemi, i řece Nise a jejím přítokům, jezerům u Hrádku, Olbersdorfu, Görlitz a Zawidowu, a také díky dobře vyznačeným turistickým trasám a cyklostezkám, bohaté fauně a flóře a v neposlední řadě i velkému množství dobře vedených hostinských a ubytovacích zařízení oblastí, která získává na atraktivitě pro odpočinkový turismus.

2.2. Krátký historický přehled

Geologicky patří severní Čechy a Horní Lužice, do severohercinské pravěké krajiny. V době předhistorické a ranně historické ji z převážné části pokrývaly husté lesy, v nichž však příroda roztrousila několik ostrovů bez stromů (otevřenou krajinu). V závislosti na klimatických podmínkách docházelo k rozvoji nebo potlačení jejich rozšíření. Největší se rozprostřela v asi 20 kilometrů široký úrodný krajinný koridor ve východo-západním směru mezi Löbauer Berg/Rotstein a západo-lužickým pohořím v oblasti měst Kamenz/Bischofswerda. V centru této oblasti bylo ve středověku založeno město Budissin (Bautzen). Malý ostrůvek bez stromů byl také tam, kde se později rozrostla města Hrádek a Zittau. Další se rozprostírala severně od této oblasti nivy Nisy okolo dnešního města Ostritz, jakožto i jižně od Ještědského hřebenu na středním toku Jizery. V těchto otevřených krajinách jsou již od neolitu (asi 4500 př. našim letopočtem) patrné stopy lidského osídlení. Tyto osady nebyly od sebe izolovány, ale navzájem propojeny skrze cesty, pěšiny a toky řek. Lidé žili v pravěkých společenských strukturách, které není ještě možné přiřadit k žádnému konkrétnímu etniku (kmenu). Kolem roku 400 před našim letopočtem, na přechodu z doby bronzové do doby železné (konec lužické

billendorfské kultury), se ztratily na zhruba 600 let stopy lidského osídlení. Důvody tohoto jsou stále nejasné.

Teprve v době 3. a 4. století našeho letopočtu (pozdní říše římské), je možné opět prokázat archeologické stopy osídlení v těchto otevřených krajinách. Tyto je možné etnicky přiřadit Němcům (Burgundům). V době velkého stěhování národů (5. a 6. století našeho letopočtu) opustily germánské kmeny své osady podél Odry a Nisy a přesunuly se směrem na jihozápad. Z východu se sem přesunuli Slované. V bezlesnatých ostrovech vymezené oblasti se usídlil kmen Milčanů. Do poloviny 9. století je datován zápis v klášteře svatého Emerana v Regensburgu o národech usídlených severně od Dunaje a jejich hradních územích (takzvaný bavorský Geograph). V něm se poprvé objevily názvy Milska (Milčansko) a Besuncane pro zmiňované osídlené oblasti. Milska byla označena velká otevřená krajina okolo pozdějšího města Budissin (Bautzen), kde jsou dodnes usídlení potomci Milčanů, Hornolužičtí Srbové. Besuncane označuje bezlesnatou oblast okolo Ostritz. Pro oblast okolo Hrádku (Grottau) je zmiňován název Zagost (župa Záhvozdí). Zde je možné doložit pro slovanské období malou osadu s názvem „Grod“ (hrad/sídlo). Další slovanské-milčanské osady existovaly na území obcí Chrastavy (Kratzau), Turoszów (Türchau), Pethau, Zittau, Hörnitz a Oderwitz.

Zatímco Záhvozdí bylo od počátku oblastí pod českým vlivem, byla vláda na území Milska/Besuncane od 10. do poloviny 12. století cílem rozšíření přílehlých feudálních mocností. Německým králem Jindřichem I. byla v roce 932 vyhlášena jako říšské léno a od té doby bojovali o toto území po desetiletí markrabě von Meissen, polští Piastovci a čeští Přemyslovci. Teprve v roce 1018 Budyšínským mírem mezi císařem Jindřichem II. a polským knížetem Boleslawem I. Chrabrým bylo možné trvale zajistit svrchovanou vládu německého krále. Jako poděkování za podporu své italské politiky dal římsko-německý císař Fridrich I. (Barbarossa) území Milska/Besuncane v roce 1158 českému vévodovi Vladislavu II. a ustanovil ho za krále.

Na počátku 13. století dosáhla takzvaná německá východní kolonizace (středověké německé východní osídlení nebo pozdně středověká expanze do „Germania Slavica“) popsanou zeměpisnou oblast. Následující výzvy českých přemyslovských králů vyčistili osadníci velké lesní plochy, zúrodnili půdu, vybudovali vesnice a založili města. Tímto způsobem vzniklo z Milska/Besuncane Markrabství Horní Lužice, které zůstalo, s několika přestávkami až do 1635 (Pražský mír), vedlejším územím České koruny. Stávající malé slovansko-milčanské vesnice v oblasti Záhvozdí zažily příliv německých osadníků, kteří kolonizovali okolní oblasti, zakládali nové vesnice a brzy tvořili většinu obyvatel.

Na rozdíl od středu milčanské oblasti, kde se až dodnes uchovalo slovanské etnikum v podobě Srbů, se zde v několika generacích propojilo s německým etnikem. Hranice mezi Čechami a Markrabstvím Horní Lužice (Mark Oberlausitz) a Markrabstvím Míšeň (Mark Meissen - pozdější Sasko) byla poprvé stanovena 7. května 1241, podepsáním „Hornolužické hraniční listiny (Oberlausitzer Grenzkunde)“ na hradě Königstein. Vzhledem ke změně ve vlastnictví na mnoha místech, byla podrobena tato hranice až do pozdního středověku několika menším úpravám. Hranice mezi jižní Horní Lužicí a severními Čechami zůstává od počátku novověku až do let 1938/45 do značné míry stabilní.

Zittau - prvně zmíněna v roce 1238 – se velmi brzy stala jedním z privilegovaných českých královských měst a vstoupila v roce 1346 do svazu Hornolužického šestiměstí (Oberlausitzer Sechsstädtebund). Grod-Grotttau (Hrádek) zůstal oproti tomu v majetku pánů sídlících na Grabštejně (Grafstein). Ten byl v letech 1260 - 1562 v držení pánů z Donína (Dohna), pak Jiřího Mehla ze Střelic, Ferdinanda Hoffmanna z Grünebühl, a rodu Trautmannsdorfů, Gallasů a nakonec Clam-Gallasů. Grabštejn (Grafstein) byl poprvé uveden v dokumentech 19. 10. 1286, Civitas Grod s farním kostelem a dceřiným kostelem v Ullersdorfu (Oldřichov Na Hranicích) a Klein Schönau (Sieniawka) 20. 04. 1287. Oba dokumenty - od roku 1945 pouze ve zbytku dochovaných fragmentů - pocházejí, stejně jako první zmínka o Zittau, z kláštera St. Marienthal, který byl založen pány z Dohna (Donína) v roce 1234 a byl potvrzen a privilegován českou královskou listinou. (Viz EA Seeliger: Historie v okrese Liberec až do vypuknutí třicetileté války, in: Lokální dějiny okresu Reichenberg Vol III, číslo 1, 1936, s. 45 E.A. Seeliger: *Geschichte des Reichenberger Bezirkes bis zum Ausbruch des Dreißigjährigen Krieges*, in: *Heimatkunde des Bezirkes Reichenberg Bd. III, Heft 1, 1936, S. 45.*)

Grotttau (Hrádek) a Zittau (Žitava) ležely na staré obchodní stezce z Benátek přes Vídeň, Prahu, Görlitz, a Frankfurt nad Odrou k Baltickému moři. V Görlitz se kříží s Via Regia, která běží z Kyjeva do Santiaga de Compostella. Tato významná pozice učinila tento region také oblastí významnou z vojensko-strategického hlediska, což s sebou neslo opakované tažení vojsk, obléhání, bombardování a žhářství. V roce 1424 byl Grotttau zničen husity, ale brzy poté opět vystavěn. Se založením Confoederatio Bohemica (Česká konfederace) dne 31. července 1619 se vyskytla příležitost k přeměně stále absolutistickou vládou Habsburků ovládaného Království českého a vedlejších zemí (Horní Lužice – Oberlausitz, Dolní Lužice - Niederlausitz a Slezsko - Schlesien) v konstituční monarchii. Když Ferdinand II. po bitvě na Bílé hoře (8. 11. 1620) potlačil a krutě pomstil tento první pokus o vybudování moderního státu, bylo mezi popravenými vůdci téměř stejný počet německých a českých jmen.

V době Třicetileté války zažila tato oblast, a to zejména po atentátu na polního maršálka císařských vojsk Albrechta z Valdštejna (Wallenstein), hořké strádání. V době počátku rekatolizace v Čechách museli protestanti německého a českého jazyka opustit zemi, mnoho z nich našlo nový domov v Žitavě a jejím okolí. Během Sedmileté války byla v roce 1757 Zittau těžce poničena vojsky rakouského polního maršála Leopolda von Daun. V roce 1813 rozložilo v okolí Hrádku a Zittau své ležení polské vojsko s 17 000 muži pod vedením knížete Josefa Poniatowského. Toto vojsko také pochodovalo dne 19. srpna 1813 před císařem Napoleonem Bonaparte. V roce 1866 musel region snášet utrpení spojená s přesuny pruských vojsk.

Po pozoruhodném ekonomickém rozvoji této oblasti v 17. a 18. století, které bylo spojeno především s výrobou a zahraničním obchodem s lněným plátnem a ze kterého těžil i Hrádek, byla první polovina 19. století velmi obtížná. Kontinentální blokáda uložená Napoleonem I. vedla k poklesu zahraničního obchodu lněných pláten, který se vázal především na Anglii. Poté ohrožovala regionální hospodářský rozvoj levná britská bavlna. Druhá polovina 19. století s sebou přinesla obnovený růst. S objevem a rychle rostoucí těžbou hnědého uhlí disponoval region levnými, dobře dostupnými, primárními zdroji energie. Tato regionální energetická základna, která ve formě tepla, parní síly a později elektrické energie, byla s nízkými náklady k dispozici, vytvořila nezbytný předpoklad pro ziskovost a konkurenceschopnost rychle se rozvíjejícímu průmyslu v dnešním regionu Trojzemí. Oblast Hrádek/Grotttau - Chra-

stava/Kratzau - Liberec se stala jedním z nejdůležitějších průmyslových center severních Čech včetně rakousko-uherské monarchie. Bylo to převážně v textilním průmyslu, strojírenství a později v chemickém průmyslu. Na hornolužické a saské straně se odehrával podobný vývoj. Zittau a její okolí se stala nejvýznamnější průmyslovou oblastí saské Horní Lužice.

Přesto, že nejsou Zittau a Hrádek již od 1635 spojené pod jedním zemským zřízením ale byly rozděleny do různých států, nedochází k navzájem izolovanému ekonomickému vývoji. Ten zůstává od počátku úzce propojen. To je dobře vidět na vývoj moderních dopravních a komunikačních systémů. Takto získal Hrádek v roce 1859 přes Zittau a Liberec napojení na evropskou železniční síť a několik let později na telegrafní síť. Koncem 19. století byl region propojen prostřednictvím sekundární úzkokolejné dráhy přes Reichenau/Bogatynia s územím Frýdlantska. Úzkokolejná dráha, která vede ze Zittau na Oybin a Jonsdorf měla být připojena přes Krompach a Niederlichtenwalde (Dolní Světlá), na severočeský dopravní okruh. Když byla v roce 1904 v Žitavě uvedena do provozu jedna z prvních elektráren v Německu a začala stavba městské tramvajové sítě, bylo samozřejmě plánováno spojení do blízkého Hrádku. Společnosti ze Zittau měly své odštěpné závody a pobočky v příhraniční oblasti Čech a naopak. Obchod a vzájemná výměna vzkvétaly a celní závory jejich rozvoj nijak zásadně nezažbrdil.

Porážka Německa v první světové válce a rozpad Rakousko-uherské monarchie, tvoří radikální zlom v historii, jehož důsledky byly znatelné i ve zdejších pohraničí. Rostoucí nezaměstnanost, inflace a zhoršení sociálních podmínek velké části obyvatel vedly ke zvýšení politické radikalizace.

Mnozí sudetští Němci nebyli ochotni přijmout jejich začlenění a přijetí občanství v Československé republice a žádali rozsáhlou samostatnost nebo připojení k Rakousku nebo Německu. To muselo nevyhnutelně vést ke konfliktu se zájmy bezpečnosti mladého Československa. Když se v roce 1933 dostali k moci národní socialisté v čele s Adolfem Hitlerem a stále hlasitěji vyžadovali revizi výsledků první světové války, došlo k jejich spojení se Sudetoněmeckou stranou Konráda Henleina, aby tak dosáhli potřebné politické síly k dosažení svých cílů v německy mluvících oblastech Československa. To nakonec vedlo k Mnichovské dohodě v říjnu 1938. Se souhlasem Británie, Francie a Itálie byly Sudety připojeny k Německé říši, a o několik měsíců později bylo obsazeno i celé území, zničen Československý stát a vyhlášen Protektorát Čechy a Morava.

Po bezpodmínečné kapitulaci Německa a zhroucení Hitlerova režimu, musela odejít většina německého obyvatelstva z Československa. To se vztahovalo i na Hrádek. Město bylo znovu osídleno lidmi z vnitrozemí Československa. Bývalá německá území východně od Nisy byla přidělena Polsku. Díky uzavření hranic se dostal Hrádek do problémové situace.

Se Sametovou revolucí v letech 1989/90, přijetím České republiky a Polské republiky do Evropské unie v roce 2004 a přistoupením k Schengenské dohodě v roce 2007, se pro město a celý region Trojzemí otevřely nové příležitosti.

2.3. Kulturní infrastruktura

Trojzemí je kulturně-historicky atraktivní oblast s hodnotnými památkově chráněnými sakrálními i světskými stavbami z období z gotiky, renesance, baroka, klasicismu a historismu, secese a moderny

V regionu je mnoho hradů a zámků (z toho nejdůležitější veřejně a muzeálně přístupné jako: Chojnik, Czochoa, Frýdlant, Grabštejn, Heinewalde, Hrubý Rohozec, Oybin, Sychrov).

Krajina podstávkových domů je největší památkové chráněné území lidové architektury v Evropě.

V regionu jsou léčebné a ozdravné lázně (Lázně Libverda, Lázně Kunderatice, Świeradów-Zdrój, Cieplice, Śl.-Zdroj, Bad Muskau).

V Trojzemí jsou tři university (TU Liberec, IHI Zittau, vysoká škola Zittau-Görlitz)

Bohatou nabídku zajišťuje také 6 divadel (Liberec, Jablonec, Görlitz, Bautzen, Zittau, Jelenia Góra), četná muzea, galerie, sportovní zařízení atd.

V regionu Trojzemí je 71 muzeí:

D	okres Görlitz	44
CZ	bývalé okresy Liberec a Česká Lípa	20
PL	Horní Lužice a západní Dolní Lužice	7

	Vlastivědná muzea	Zámky, hrady	Průmyslově technická	Historická muzea	Přírodovědná muzea	Speciální muzea
D	24	4	6	3	1	6
CZ	6	6	2	1	2	3
PL	4	2	1	-	-	-
	34	12	9	4	3	9

2.4. Cílový stav

Již více než 60 let uběhlo od zločinů spáchaných nacionálně socialistickou diktaturou v Německu jak na sousedních národech, tak i na vlastním lidu prostřednictvím útlaku, genocidy a války. Tak daleko nazpět leží i utrpení, které s sebou přineslo vyhnání a útěk obyvatel z jejich původních sídel.

Zatím je historie prezentována především jako národní historie. Důraz je kladen mnohem více na vzájemné boje národů proti sobě než na společný život lidí.

Nacionalismus a totalita zanechaly hluboké rozdělení. Znalostí o sousedovi jsou často nedostatečné, a proto ovlivněné předsudky.

Dnes jsou Česká republika, Polsko a Německo spojeny v Evropské unii. Tím se nám otevírá možnost nově poznat naši historii a uvědomit si, že je mnohem více toho, co lidi sblízuje, než

toho, co je rozděluje. Má-li Evropa srůst dohromady, pak musí být překonány i hranice v myslech lidí.

Žádné z muzeí v regionu Trojzemí se doposud nezaměřilo na tyto důležité otázky. Expozice muzejního výstavního a koordinačního centra v Hrádku může k tomuto významně přispět, pokud bude:

- spojovat zájemce o historii ze všech tří zemí
- v rámci výstav a představení vyzdvihne regionálně a národně historické spojitosti aniž by zatajovala tragické a obviňující aspekty
- přiblíží dětem a mládeži společné dějiny hravou a muzejně pedagogicky kvalifikovanou formou
- nabídne regionálním i mimo regionálním umělcům prostor pro prezentaci jejich děl
- poskytne domicil euroregionální skupině odborníků v oblasti dějin, která působí od roku 1992 (EUREX Dějiny)

„Vzpomínka na společnou budoucnost“ znamená zapamatovat si to, co lidi spojuje, aniž by se zapomínalo na to, co je dříve rozdělovalo.

2.5. Zapojení občanů

Aby bylo možné úspěšně zrealizovat projekt muzejního, výstavního a společenského centra v Hrádku, je třeba široké občanské angažovanosti. Proto doporučujeme založit co nejdříve podpůrný spolek, který bude otevřen i pro německé a polské občany. V něm by měly být zastoupeni především učitelé historie a umění a amatérští historici, umělci a zástupci ostatních kulturních oblastí, jakožto i zástupci z oblasti hospodářské, politické a církevní.

3. Dispozice multifunkčního centra

Multifunkční centrum se stavebně skládá ze dvou částí: historického hrázděného domu č. p. 71 a moderní přístavby v jeho vnitrobloku.

Po dokončení rekonstrukce domu č. p. 71 se předpokládá následné využití těchto hlavních prostor v hrázděném domě:

Sklep	Výstavní prostory	30 m ²
Přízemí	Infocentrum a jeho zázemí	27 m ²
	Výstavní a setkávací prostory	40 m ²
	Vestibul	30 m ²
1. patro	Výstavní prostory (3 místnosti)	80 m ²
		30 m ²
		51 m ²

	Zázemí výstavních prostor	16 m ²
2. patro	Malý multifunkční sál (koordinační prostory)	63 m ²
	Kancelář výstavního a koordinačního centra	21 m ²

V přístavbě multifunkčního centra bude vybudován z prostředků česko-polského projektu Multifunkční centrum Trojzemí (CZ-PL) velký multifunkční sál s 61 místy (100 m²), technickou místností (18 m²) a vestibulem (39 m²).

Pro výstavy jsou plánovány k trvalému využití tři místnosti v 1. patře s celkovou výměrou 160 m². Malý multifunkční sál, který se rozkládá na 63 m² v 2. patře, bude možné časově omezeně využít k výstavám a především k muzejně-pedagogickým aktivitám.

Výstavní prostory budou dále ve sklepě. Klenuté místnosti přízemí budou využity částečně jako výstavní a částečně budou sloužit k setkávání příchozí odborné i laické veřejnosti.

Ve 2. patře bude kromě sálu umístěna kancelář pracovníků centra.

4. Základní koncept

4.1. Výchozí stav

V Hrádku nad Nisou již existovalo městské museum, jeho vybavení včetně exponátů však bylo v poválečných letech ztraceno. Jednalo se o klasické vlastivědné muzeum s řadou sbírek z oblasti přírodovědy, prehistorie a rané historie, folklóru, dějin kultury a regionálního umění. Pozoruhodné archeologické objevy byly vedle lidových textilií, sakrálních maleb a soch, společně s díly výtvarného umění, jakožto i dokumenty o historii cechů, vystaveny ve stísněném prostoru, jak nám to dokumentují dochované fotografie. Dnes neexistuje žádná vlastní základní sbírka exponátů jako základní podmínka pro muzeum.

Aby bylo možné získat základ pro nové sbírky, bude muset uplynout pět až deset let práce na získávání exponátů. Tento časový rámec je závislý na „sběratelském štěstí“ a finančních možnostech města. Nejprve by mělo dojít k pokusu získat prostřednictvím výzvy k občanům z města a jeho okolí dary ze soukromého vlastnictví. Takto by mohla vzniknout jedna z prvních výstav, která by měla motivovat k dalším darům. Tento typ sběru není zpočátku spojen s žádnou velkou finanční zátěží, a má tu výhodu, že tyto exponáty mají na lidi obzvláště vysoký účinek díky identifikaci s exponáty.

Dobré příležitosti nabízejí také archeologické nálezy z Horního náměstí a okolních ulic. Tyto vědecky zpracované objevy mohou být zařazeny do sbírek nebo alespoň zapůjčeny pro výstavní účely.

4.2. Základní funkce muzea

Definice Mezinárodní konsilia muzeí (ICOM): „Muzeum shromažďuje, uchovává, zkoumá a prezentuje předměty z materiálního a nehmotného dědictví lidstva a jeho okolí“.

Slouží k historickému, kulturnímu a vlastivědnému vzdělávání jakožto i pro podporu morálních, etických a estetických hodnot a stejně tak osobnímu potěšení a poučení. Muzea jsou neziskové, stálé instituce ve službách společnosti a jejího vývoje“.

Protože v Hrádku v současnosti neexistuje žádná muzejní sbírka, je ji třeba dlouhodobě budovat. K tomu je potřeba vytvořit nejen klimaticky, konzervačně a bezpečnostně technicky způsobilé prostory pro vystavování, ale i depozitáře. Vzhledem k malým výstavním prostorům by měla být koncipována pouze malá trvalá expozice a ponechat tak dostatek prostor proměnným výstavám. To má i tu výhodu, že občané budou stále znovu motivováni k dalším návštěvám muzea.

4.3. Vyhledávání objektů identity

Důležité je vyhledávání exponátů, které budou mít pro hrádecké občany a i ostatní zvláště vysoký identifikační význam. Tyto umožňují přijmout muzeum jako občanskou iniciativu a podporují ochotu k materiální a myšlenkové pomoci. Tímto způsobem by bylo možné získat zpět např. exponáty, které nebyly zničeny a které se možná ve zmatku dostaly do privátního vlastnictví. Základním předpokladem pro toto je sběr všech dostupných informací o starém muzeu.

4.4. Krátkodobé a střednědobé možnosti

Protože doposud není k dispozici žádná vlastní muzejní sbírka, je možné uspořádání výstavy k regionálním tématům za pomoci velkých českých, německých a polských sousedních muzeí v Liberci, České Lípě, Děčíně, Turnově, Jelení Hoře, Zittau, Görlitz a Bautzenu. Nadto je možná spolupráce s menšími muzei v Chrastavě, Varnsdorfu, Rumburku, Českém Dubu, Vrchlabí, Lubani, Großschönau, Ostritz, Dittelsdorfu a Löbau.

4.5. Dlouhodobé možnosti

V časovém období 15 až 20 let by mělo být možné dát dohromady prostřednictvím intenzivní a cílené sběratelské činnosti vlastní nosný základ muzejní sbírky. Pokud by město mohlo připojit a financovat větší výstavní plochy, byl by možný regulérní muzejní provoz se stálou expozicí a proměnnými výstavami.

Současně je vhodné tvořit databanku fotografií a pohlednic města a stejně tak „listinář“, databanku relevantních materiálů, které lze v archívech získat v elektronické podobě.

4.6. Cílová skupina - návštěvníci výstavního centra

- školní mládež z Trojzemí
- obyvatelstvo města a okolí
- turisté – kulturně založení, i ti, kteří přijdou díky „špatnému počasí“
- původní obyvatelé a jejich potomci
- poznávací turistika, seminární turistika
- intelektuálové se zájmem o historii
- místní aktivní lidé, kteří se zapojí do realizace
- věřící, hledající orientaci ve víře
- rodiny s dětmi (především rekreatanti)
- lidé s handicapem – nevidomí, neslyšící

4.7. Spolupráce a propojení

Je třeba vytvořit úzké kooperační vztahy a propojení s již dříve zmíněnými českými, německými a polskými sousedními muzei, ale také s galeriemi a knihovnami.

Toto propojení by mělo fungovat ve dvou rovinách: odborné a turistické.

K tomu patří v rovině odborné především:

- program výstav
- chod výměn putovních výstav
- vzájemná podpora při sběratelské činnosti
- konzultace k otázkám z oblasti konzervace, bezpečnostní techniky a tvorby muzejních prostor a sbírek
- spolupráce v oblasti muzejní pedagogiky
- společná setkání zaměřená na konkrétní témata
- hledání společných témat, výročí
- neformální společná setkání

A v rovině turistické:

- společná prezentace členů sítě na internetu s uvedením základních údajů o jednotlivých zařízeních (název, zaměření, kontakty, otevírací doba, vstupné, speciální nabídky, aktuality, odkazy na internetové stránky zařízení)
- společné prezentace na veletrzích cestovního ruchu
- výměna a prezentace informačních materiálů
- nabídka návštěvy dalších členů sítě

4.8. Požadavky na expozice

- interaktivní
- zábavné

- uchopitelné více smysly
- variabilní
- pro lidi
- lákavé
- vícevrstvé – pro laiky, odborníky, zájemce o historii, rodiny s dětmi

4.9. První návrhy pro výstavy

- Archeologické nálezy z centra Hrádku nad Nisou
- Kamenná sekyrka, bronzová sekera a urnová pole (dějiny raného osídlení dnešního Trojzemí)
- 725 let od první písemné zmínky (1287 - 2012)
- Přemyslovci, Piastovci a Ottonci (Proti sobě a společně ve středověké kolonizaci)
- Kacíř z Prahy (600. výročí smrti Jana Husa 1415)
- Cuius regio, eius religio - Čí vláda, toho náboženství (Čeští vystěhovalci v Horní Lužici)
- Albrecht z Valdštejna a jeho působení v regionu
- Hrádek – město chráněné lásky (Produkce preservativů firmy Vulkan)
- Prokletí a požehnání (Od těžby hnědého uhlí ke krajině jezer v Trojzemí)
- Hrádecká cesta do světa (Část česko-německých dějin dopravy)
- Obyvatelé malují své město – malířská soutěž
- Nový začátek – dějiny osídlování Trojzemí po druhé světové válce
- Staré hornictví, těžby stříbra v Lužických horách, těžby železné rudy v oblasti Stráže pod Ralskem, uhelných ložisek v Trojzemí, geologie, kresby, nástroje a zařízení, historické fotografie, fotografie krajiny
- Historické veduty Ponisí (žánrové obrázky s ústředním motivem řeky od pramene po ústí do Odry, zejména 18. - 20. století)
- Bible z Zittau (Žitavské tisky českého exilu 17. století. Originály nebo faksimile, portréty osobností a veduty)
- Česká menšina v Žitavě a v Hrádku a jejich vzájemné vztahy od poloviny 19. století do poloviny 20. století, doklady o českých pracujících v Žitavě a jejich spolkovém, školském a kulturním životě a spojitosti s Hrádkem
- Výstavy regionálních výtvarníků a fotografů

Budoucí avšak pouze dlouhodobě zamýšlená trvalá výstava by se mohla zaměřit na následná témata:

- Přírodní podmínky
Hrádecko jako součást Žitavské kotliny s prehistorickým velkým jezerem překrývajícím dávnou vegetaci (vznik uhelných ložisek). Poloha mezi dvěma pohořími: Lužické (Žitavské) hory a Jizerské hory.
- Význam řeky Nisy pro prvotní osídlení kraje

Goród, jedno z center slovanského osídlení – archeologie předslovanská a slovanská.

- Počátky města Hrádek nad Nisou ve 13. - 14. století
Výtahy z listin, mapové nákresy a vytvořené plány, schémata středověké kolonizace Poníší od Chrastavy po Žitavu. Popis středověkého městečka, zachycení stop nejstaršího osídlení ve tvářnosti města.
- Hrádecko – vpadní brána do Čech I
Nákresy a historická vyobrazení se vztahem k hradům v Poníší a jejich významu pro obranu území v době husitských a následných válek 15. století. Průchod vojsk oběma směry. Doklady zbraní a obléhání vojsky té doby.
- Hrádecko – vpadní brána do Čech II
Válka třicetiletá, průchody Švédů. Slezske války v 18. století, bitva u Liberce 21. 4. 1757 jako model dokonalého nástupu ovládnutí Čech. Napoleonské války roku 1813 a válka prusko-rakouská 1866.
- Hrádek na grabštejnském panství v 16. -17. století
Základní rysy renesančního hradu, úpadek kraje za války třicetileté, selské povstání 1680 a jeho blízké frýdlantské centrum.
- Hrádek centrem obchodu s plátnem a sukem
Tkalcování a obchod ve vesnicích a městech, hrádecké trhy v 18. století, hranice, celnice, provoz přes hranice v té době.
- Industrializace Hrádku
Těžba uhlí, havířské tradice. Postavení železnice do Žitavy. Textilní průmysl a strojířny. Vznik firmy Vulkan. Snahy o zkrášlení, počátky turizmu.
- Hrádek za první světové války
Válečné vyhlášky, nasazení do války, zázemí ve válce, zásobování, péče o zraněné, pobyt zajatců, sociální neklid.
- Vznik Československé republiky
Pohraniční město Hrádek. Německá politická opozice proti republice. Utváření české menšiny, její složení, školství a kulturní život.
- Hrádek ve dvacátých letech
Modernizace města, architektura staveb středních vrstev a podnikatelů, rekonstrukce infrastruktury, německý kulturní život a jeho orientace, školství, turizmus.
- Hospodářská krize třicátých let
Sociální dopady, vznik Henleinovy strany a incidenty s jejími protivníky.
- Vojenská ochrana hranic mezi Frýdlantskem a Lužickými horami
Československá armáda a finanční stráž v Hrádku nad Nisou, vojenská opatření.
- Hrádecko za druhé světové války
Okupace území, přeměna průmyslu na válečný, nasazení obyvatelstva, zajatci a nucení dělníci, odboj (partyzánská skupina Waltro a partyzánská skupina Vatutin). Konec války v květnu 1945.
- Hrádek v novém postavení pohraničního města
Hranice na Odře a Nise, vznik Trojzemí, vyhnání Němců, nové osídlení. Ustavení místních správních orgánů. Hrádek jako most k žitavským Čechům a jejich národnímu výboru v letech 1945 – 49. Otázka připojení Žitavska k ČSR.
- Hrádek v letech 1948 – 1989

Vývoj lokální politiky. Uzavřenost pohraničního města. Vývoj sociální situace. Stav památek a absence hlubšího kulturního života, omezení mezinárodních styků.

- Hrádek po roce 1989
Rekonstrukce města a jeho proměny pod vlivem otevření hranice, vznik Trojzemí jakožto územního svazku.
- Nisa – plujeme na jedné lodi
Pohled na život v obcích na řece Nise z různých hledisek

Výstavní prostory muzejního charakteru by mělo nabídnout stálou expozici a expozici proměnnou v intervalech cca 4 – 6 měsíců. Základem stálé expozice by se měly stát archeologické nálezy z Hrádku a vybrané stavební prvky hrázděného domu. Samotný objekt výstavního a koordinačního centra bude využit jako exponát – návštěvníci budou mít možnost vidět jednotlivé zajímavé stavební prvky. Stálá expozice bude propojena i s objekty, zachovanými na náměstí – historická studna, dlažby z různých epoch.

Výstavní prostory muzejního charakteru by mělo fungovat bez nutnosti využít služby průvodce, tedy s možností volné prohlídky (například s vysvětlujícím textem).

5 Koncept vybavení

Všechny prostory budou vybaveny technickým zařízením a nábytkem tak, aby zde mohly probíhat aktivity zaměřené na prezentaci historie města a trojstranných dějin, výukové programy škol z Trojzemí, programy návštěvníků a obyvatel města. Technické vybavení by mělo umožnit pořádání interaktivních vzdělávacích programů, školení, soutěží, odborných prezentací a dalších společenských akcí.

5.1. Vybavení výstavních prostor

5.1.1. Základní vybavení

V naší podněty přeplněné multimediální informační společnosti musí muzea stavět na své největší přednosti: autentických trojrozměrných exponátech a také na objektech výtvarného umění. Muzejní exponáty jsou střípky dějin, které je možné za šikovné pomoci muzejní pedagogiky nechat promlouvat. Informační tabule, texty pramenů a knihy (takzvané „ploché věci“) by měly být používány pouze tehdy, když je to nezbytně nutné. Pro zařízení výstavních prostor je potřeba vypracovat grafický koncept (koncept barevného ladění, pokrytí stěn, vitríny, textové tabule, osvětlení, manuál grafického stylu apod.).

5.1.2. Požadavky na prostory výstavního provozu s vypůjčenými exponáty

Bezpečnost:

- odpovídající bezpečnostní mechanický systém zamykání

- elektronický zabezpečovací systém proti krádeži (pokud je to možné s napojením na policii)

Požární ochrana:

- elektronická požární signalizace s napojením na hasiče
- hasicí přístroje

Požadavky na technické vybavení výstavních prostor s vypůjčenými exponáty muzejní expozice

Bezpečnost:

- samostatné mechanické a elektronické systémy zamykání pro tři výstavní místnosti v 1. poschodí
- uzamykatelné okenní mříže uvnitř

Klima v místnosti:

- klima nesmí klesnout pod 5° C a relativní vlhkosti 50 % a nesmí přesáhnout 20° C a 60 % relativní vlhkosti. K tomu je třeba provést dlouhodobé měření a případně zakoupit mobilní klimatizační zařízení.
- systém vytápění s elektronicky řízenou teplotou, nezávislý na tepelné regulaci pracovních prostor a prostor infocentra
- zařízení pro měření klimatu s konvenčními nebo elektronickým záznamem dat do výstavních prostor
- dostatek elektrických zásuvek v podlaze a v prostoru podstavců pro mobilní klimatizační zařízení (zvlhčovač/odvlhčovač), které mohou být použity podle potřeb.

Osvětlení základní:

- základní osvětlení regulovatelné až na intenzitu 50 luxů
- variabilně využitelný světelný systém, který umožňuje co největší rozmanitost osvětlení výstavních místností a exponátů. Vzhledem k nízké výšce prostor je třeba umístit systém co nejbližší stropu s architektonickým hlediskem vzhledem k trámům a nosníkům. Je nezbytné, aby byl nainstalován vysoce flexibilní světelný systém se stmívatelným zářením a osvětlovacími tělesy, použitelnými v různých úhlech. Lišty rozvádějící elektrický proud s reflektory, které je jednoduché polohovat, například se osvědčily výrobky společnosti ERCO
- v oblasti informačního centra, v chodbách a na schodištích, stejně jako v malém multifunkčním sále ve 2. NP, rovněž instalace systému osvětlení pro výstavní účely (obdobného systému jako ve výstavních prostorách)
- okna vybavena UV ochranou, s možností zastínění

Rozvody elektřiny:

- různé obvody pro osvětlení prostor, osvětlení exponátů a zásuvky tak, aby zajistily možnost variantního zapínání a vypínání

- dostatečné množství zásuvek v rámci poptávky pro mobilní výstavní osvětlení, klimatické jednotky, multimediální stanice apod.

Požadavky na výstavní mobiliář

Závěsný systém:

- stěny ve výstavních prostorách, chodbách, infocentru a malém sále budou vybaveny variabilním závěsným systémem s nosností dostatečnou pro zavěšení těžkých rámu. Závěsný systém bude vybaven ocelovými lanky.

Systém samostatně stojících stěn:

- nástěnný systém se zřetelem na relativně malé a nízké výstavní prostory s možností variabilního uspořádání pro různé výstavy. Stabilizační prvky musí zabírat co nejméně místa. Požadavky na prostory musí obsahovat možnost vytvořit co nejvíce variant pro výstavy. Je třeba dbát na to, aby bylo stěnový systém možno sestavit co nejjednodušeji, nekomplikovaně a bez opotřebení.

Vitríny:

- je třeba zajistit co možná nejvíc variabilní systém s různými velikostmi, který bude použitelný pro více výstav
- ideální je možnost konstrukčního stavebního systému s jedním hlavním vzorem a odpovídajícím odvozeným systémem normalizovaných podstavců a nástavců v praktických velikostech
- pro stávající výstavní prostory je dostačující počet 20 - 25 vitrín v různých variantách velikostí a dispozic (výšková variabilita)

5.1.3. Didaktické a multimediální prvky

Popisky exponátů a tabule s texty je třeba vytvořit tak, aby odpovídaly moderním muzeologickým hlediskům.

Malý multifunkční sál v 2. patře by měl být využit pro muzejně-pedagogické programy a workshopy koordinačního centra a měl by být vybaven dvěma až třemi interaktivními počítačovými stanicemi. Všechny informace musí být k dispozici v českém, německém a polském jazyce a podle možností v angličtině.

Výstavní prostory budou vybaveny i projekčním zařízením

5.2. Vybavení infocentra

V prostorách informačního střediska budou pracovat jeden až dva zaměstnanci jako obsluha. Pro zajištění kvalitních služeb obsluhy bude místnost vybavena:

Nábytek:

- 2 ks pracovní stůl
- 2 ks uzamykatelný zásuvkový kontejner
- 2 ks kancelářské židle
- 1 ks uzamykatelná kancelářská skříň
- 1 ks šatní skříň, nebo věšák (dle možností umístění)
- 2 ks odpadkový koš na tříděný komunální odpad
- kuchyňský koutek s malým dřezem
- obslužný pult
- konferenční stůl
- 2 ks konferenční židle – křesílka
- 1 – 2 ks prosklené uzamykatelné skříně
- 1 – 2 ks otočné stojany pro informační materiály
- závěsný systém

Technické vybavení:

- 2 x sestava PC včetně monitoru a programového vybavení a připojení na internet
- 1 ks záložní zdroj elektrické energie
- 1 ks multifunkční zařízení – tisk, kopírování, scan
- 1 ks LCD televizor
- 1 ks DVD přehrávač
- 1 ks dataprojektor
- 1 ks elektrické promítací plátno
- 1 ks laserové ukazovátko
- 2 ks stolní lampa
- 1 ks příruční pokladna
- 1 ks rychlovarná konvice
- 1 ks mikrovlnná trouba
- 1 ks korková tabule
- 1 ks řezačka papíru
- lékárníčka

Pro zajištění práce obsluhy infocentra budou sloužit dostatečně vybavené počítače a multifunkční zařízení, USB flash disky, stolní lampy, záložní zdroj elektrické energie a skartovací stroj. Pro přehledné plánování bude na zdi zavěšena korková tabule.

Příruční pokladna bude využívána při prodeji informačních materiálů a upomínkových předmětů.

LCD televizor s přehrávačem DVD je určen pro promítání dokumentárních filmů a informačních spotů návštěvníkům infocentra. Dataprojektor společně s promítacím plátnem a laserovým ukazovátkem bude využíván pro prezentaci naučných projektů.

Rychlovarná konvice a mikrovlnná trouba je určena pro rychlé občerstvení obsluhy informačního střediska.

5.3. Vybavení setkávacích a výstavních prostor v přízemí

Výstavní a setkávací prostory v klenuté přízemní místnosti jsou koncipovány jako prostory pro laické i odborné návštěvníky centra. Budou vybaveny dvěma PC stanicemi s přístupem na internet, stoly a židlemi pro pořádání workshopů, vzdělávacích programů a přednášek nejen k vystavovaným exponátům, ale také ke studiu informací o historii města a trojzemí.

Místnost bude využita jako výstavní s cílem prezentování historie hrázděného domu č. p. 71.

Vhodné vybavení:

- 4 - 15 ks konferenčních židlí
- 2 ks stoly pod PC
- 2 ks konferenčních židlí k PC
- 2 ks věšák
- 1 ks koše pro tříděný komunální odpad
- 2 ks policová skříň, nebo policový systém
- 1 ks otočný stojan pro informační materiály
- 2 ks PC sestava včetně monitorů
- 2 ks programové vybavení a napojení na internet
- 1 ks flipchart s rameny
- 1 ks dataprojektor
- 1 ks elektrické promítací plátno
- panely s prezentací stavební historie domu č. p. 71
- informační kiosek

Stoly, konferenční židle, věšáky a odpadkové koše budou určeny pro posluchače a účastníky akcí pořádaných centrem, případně pro návštěvníky centra ke studiu informačních a naučně vzdělávacích materiálů. Stoly pod PC a konferenční židle budou součástí PC stanic s přístupem na internet. Policová skříň, nebo policový systém budou využity pro uložení informačních materiálů a pomůcek pro konání přednášek a workshopů.

PC sestavy včetně programového vybavení a napojení na internet budou sloužit návštěvníkům koordinačního centra jako veřejně přístupné internetové místo pro získávání informací o muzejních zařízeních v regionu.

Flipchart je nezbytnou součástí při pořádání workshopů.

Informační kiosky poskytují široké veřejnosti přístup k informacím skrze dotekovou obrazovku. Jsou navrženy pro prezentační, informační i transakční aplikace umožňující uživatelům skrze intuitivní ovládání zobrazit a tisknout informace a provést požadované operace. Vzhled a konstrukci informačních kiosků lze upravit na míru potřebám centra

Informační kiosek bude využíván k prezentaci centra, jeho činnosti a nabídky. Dále může být využíván jako internetový prohlížeč s možností surfovat po internetu (surfpoint) a jako inzertní systém – vkládání nabídky akcí centra i přeshraničních aktérů. Při pořádání výukových programů může být využit jako poutavý prostředek pro vzdělávání dětí i dospělých.

5.4. Vybavení malého sálu v 2. patře

Malý sál ve 2. patře (v podkroví) je zamýšlen jako koordinační prostor - bude využíván především jako setkávací a pracovní místnost aktérů centra, tedy odborné i laické veřejnosti. Budou zde probíhat pracovní schůzky koordinátorů, odborníků, laiků, pracovníků muzejních zařízení z regionu. Atmosféra této místnosti je vhodná pro pořádání přednášek, workshopů, besed.

Sál bude částečně využit i jako výstavní prostor.

Vybavení:

- 5 – 7 ks stolů
- 20 – 28 ks konferenčních židlí
- 2 ks nízká kancelářská uzamykatelná skříně
- 2 ks věšáky
- 1 ks koš na tříděný komunální odpad
- 1 ks dataprojektor
- 1 ks elektrické promítací plátno
- ozvučení místnosti
- 1 ks flipchart s rameny
- 1 ks bílá magnetická tabule s možností popisu fixem (90 x 60 cm)
- závěsný systém

Stoly a konferenční židle budou určeny pro účastníky pracovních jednání koordinačních pracovníků a pro účastníky akcí centra. Kancelářské skříně budou sloužit pro uložení pracovních materiálů a pomůcek pro pořádání pracovních schůzek a workshopů.

Věšáky a koš na tříděný komunální odpad jsou určeny návštěvníkům těchto prostor.

Dataprojektor společně s promítacím plátnem a laserovým ukazovátkem, flipchart s rameny a bílá magnetická tabule bude využíván pro prezentaci realizovaných a plánovaných akcí konaných v centru, při pracovních schůzkách koordinačních pracovníků, při pořádání workshopů a dalších akcí.

Závěsný systém bude využíván při výstavách obrazů a fotografií.

5.5. Vybavení kanceláře pracovníků výstavního a koordinačního centra

Jedna menší místnost v druhém poschodí bude sloužit jako zázemí – kancelář koordinačních pracovníků centra. Zde bude zajišťována běžná administrativní činnost centra, plánování a administrace projektů a zajišťování provozu centra.

Vybavení:

- 2 ks pracovní stůl
- 2 ks uzamykatelný zásuvkový kontejner
- 2 ks kancelářské židle
- 2 ks uzamykatelná kancelářská skříně s volnými policemi
- 2 ks uzamykatelná malá kancelářská skříňka
- 2 ks věšák

- 1 ks odpadkový koš na tříděný komunální odpad
- 2 ks notebook
- 1 ks záložní zdroj energie
- 1 ks multifunkční zařízení – tisk, kopírování, scan
- 1 ks tiskárna minimálně A3
- 1 ks digitální fotoaparát
- 2 ks záložní zdroj elektrické energie
- 1 ks skartovací zařízení
- 1 ks řezačka papíru
- 1 ks laminátor
- 1 ks rychlovarná konvice
- 2 ks bílá magnetická tabule s možností popisu fixem (90 x 60 cm)
- 2 ks flipchart s rameny
- 1 ks schránka na klíče

Notebooky, multifunkční zařízení, záložní zdroje elektrické energie, USB flash disky, skartovací zařízení, řezačka papíru, kroužková vazba, laminátor, bílá magnetická tabule a flipchart budou sloužit pro každodenní činnost koordinačních pracovníků centra, pro zajištění administrativní a účetní činnosti, plánování a realizaci projektů a další agendy spojené s provozem centra. Digitální fotoaparát bude dokumentovat realizované projekty, průběhy přednášek, workshopů, koncertů a dalších realizovaných akcí.

Klíče od všech dveří centra, včetně náhradních, budou uzamčeny ve schránce na klíče.

6 Koncept provozu

6.1 Provozovatel

Provozovatelem muzejního, výstavního a koordinačního centra by mělo být Město Hrádek nad Nisou nebo městem zřízená nezisková organizace.

6.2. Personál

Vedoucí – plný úvazek

Minimálně dva pracovníci na plný úvazek pro provoz centra

Pracovník na úklid prostor centra

Pracovníci najímání pro pořádání jednorázových akcí (možnost využít praktikantů z řad studentů středních či vysokých škol)

Odborní pracovníci najímání pro potřeby tvorby výstav

6.3. Otevírací doba

Otevírací doba výstavního a koordinačního centra musí být přizpůsobena potřebám jeho návštěvníků. To znamená minimálně v hlavní turistické sezóně (květen – září) otevírací dobu i o víkendech a svátcích, a to do podvečerních hodin (od 10 do 17 h). Ve všedních dnech v turistické sezóně by mělo být centrum otevřeno alespoň od 12 do 17 h, mimo sezónu může být otevírací doba kratší. V případě potřeby využití společenských a koordinačních prostor centra je nutné provozní dobu přizpůsobit možnostem návštěvníků centra.

6.4. Komunikace a marketing

Pro muzejní, výstavní a koordinační centrum, respektive pro Multifunkční centrum Trojzemí, je potřeba, aby byl odbornou firmou vypracován komunikační a marketingová strategie a stejně tak i corporate design (bude předmětem grafického konceptu).

Brána Trojzemí bude mít vlastní internetové stránky databázově propojené s internetovými stránkami města Hrádek nad Nisou, aby potenciální návštěvníci měli informace dostupné bez potřeby jejich složitějšího hledání. Další formou propagace bude registrace návštěvníků a následné cílené zasílání informačních e-mailů. Budou zachovány stávající informační zdroje města.

Je potřeba využívat i nově přicházejících komunikačních prostředků (např. Facebook).

Program akcí bude zpracován s ročním předstihem (kulturní a společenský kalendář na další rok) a podrobně rozpracován a zveřejněn vždy alespoň na tři měsíce dopředu.

Důsledně by měla být sledována zpětná vazba, ohlasy na jednotlivé akce, jejich četnost a zařazení do programu. Z této zpětné vazby by měly vycházet další plány kulturních akcí.

6.5. Provoz infocentra a koordinačního centra

Cílem provozování infocentra a koordinačního centra bude nabídnout ucelené informace o multifunkčním centru v Hrádku nad Nisou a jeho aktivitách, dále o aktivitách muzejních zařízení v regionu Trojzemí i o městě samotném a to nejen pro návštěvníky, ale i pro obyvatele města.

Infocentrum musí vystupovat aktivně při získávání aktuálních informací. Základní informace včetně např. plánu města by měly být k dispozici v tištěné podobě i na internetových stránkách Brány Trojzemí.

Pracovníci infocentra a koordinačního centra musí disponovat aktuálními informacemi, základními znalostmi o městě a regionálních muzejních zařízeních, případně být schopni tyto informace dohledat. Nutná je jazyková vybavenost a vstřícné vystupování ke klientům.

Infocentrum by mělo disponovat vlastními propagačními materiály. Na jejich financování by se měly spolupodílet místní poskytovatelé služeb, místní firmy, případně je možné čerpat prostředky formou grantů. Základní materiály by měly být návštěvníkům k dispozici zdarma.

Nedílnou součástí činnosti infocentra a koordinačního centra bude plánování a realizace projektů tvorby propagačních a informačních materiálů, turistických a cykloturistických map,

pohlednic, průvodců, tipů na výlety, CD, nebo DVD s tematikou Trojzemí a údržba a rozvoj internetových stránek a informačních kiosků.

Infocentrum bude aktivně spolupracovat s kolegy z informačních středisek z regionu Trojzemí při společných projektech v rámci rozvoje cestovního ruchu a výměny zkušeností a výměně informačních materiálů. Společnou činností pracovníků informačních středisek, muzeí a dalších kulturních, společenských a sportovních zařízení a subjektů bude vytvoření fungující přeshraniční sítě informačních středisek.

Další nezbytnou činností bude prezentace výstavního a koordinačního centra na výstavách a veletrzích cestovního ruchu, tvorba nových turistických produktů a vydávání popularizačních a osvětových tiskovin.

Pracovníci infocentra se budou podílet na přípravě vzdělávacích programů pro žáky škol z Trojzemí formou vhodných aktivit a programů – výstav, besed, přednášek, soutěží, tematických výletů apod.

7 Odhad nákladů

7.1. Koncepce	160 000 Kč
7.2. Tvorba a vybavení 200 m² muzejních výstavních prostor (základ výpočtu 750 EUR/m ² - podle zkušeností z německých projektů muzeí na základě doporučení Saského zemského úřadu pro muzejní činnost, v tomto je obsaženo: barevná tvorba, vitríny, závěsný systém, osvětlení, bezpečnostní technika, klimatizace, poradenství)	3 900 000 Kč
7.3. Technické vybavení pro muzejně pedagogické akce a akce koordinačního centra (počítače, notebooky, dataprojektory, audioguides (MP 3 Player), překladatelské zařízení – šeptáky)	780 000 Kč
7.4. Nákup a restaurování (pořízení základního fondu pro muzejní sbírku jakožto i potřebných restaurátorských a konzervátorských prací)	1 300 000 Kč
7.5. Tvorba a vybavení 150 m² depozitních prostor (na základě výpočtu 250 EUR/m ²)	980 000 Kč
7.6. Odhadované roční personální náklady	1 500 000 Kč
7.7. Provozní náklady	600 000 Kč

Potřebná dotace

Potřebná výše dotace bude moci být stanovena, až budou známy přesnější provozní náklady a také hospodářské příjmy z prodeje vstupného, z pořádaných představení, darů a sponzorských smluv.

V co možná největší míře je potřeba využívat pro financování aktivit výstavního a koordinačního centra mimoměstské zdroje (fondy, granty).

8 Harmonogram činností

8.1. Zpracování koncepce	03/2010
8.2. Představení a obhájení koncepce před zastupitelstvem města	05/2010
8.3. Vypsání výběrového řízení na vybavení výstavních prostor	07/2010
8.4. Vybavení a zařízení výstavních prostor	09/2010
8.5. Otevření zařízení ve zkušebním provozu	10/2010
8.6. Otevření zařízení v plném provozu	06/2011
8.7. Vytvoření sítě partnerů koordinačního centra	10/2010